

SEMINÁŘ „SLOVANÉ VE STŘEDNÍ EVROPĚ“ 2014

uvádí
JIŘÍ MACHÁČEK

1.seminář (18.2.)

Rozdělení témat

2.seminář (25.2.)

Významná časně slovanská sídliště I. (Patrik, Miroslav)

- Dostál, B. 1982: K časně slovanskému osídlení Břeclavi – Pohanska. Praha.
- Pleinerová, I. 1975: Březno. Vesnice prvních Slovanů v severozápadních Čechách. Praha.
- Pleinerová, I. 2000: Die altslawischen Dörfer von Březno bei Louny Praha-Louny. (časně slovanská část osady)
- Kuna, M. - Profantová, N. a kol. 2005: Počátky raného středověku v Čechách. Archeologický výzkum sídelní aglomerace kultury pražského typu v Roztokách. Praha.
- Kuna, M. et al. 2013: Raně středověký areál v Roztokách z pohledu ekofaktů. Památky archeologické 104, 2013, 59-147. (viz www.academia.edu – Martin Kuna).

Hlavní časně slovanská pohřebiště ve střední Evropě I. (Batelková, Markéta)

- Dostál, B. 1985: Břeclav - Pohansko III. Časně slovanské osídlení. Brno.
- Macháček, J. 1993: Analýza žárového pohřebiště z Břeclavi- Pohanska. Přehled výzkumů 1991, Brno : Archeologický ústav AV ČR, , s. 33-39.
- Poulík, J. 1951: Staroslovanské mohylové pohřebiště v Přítlukách na Moravě, AR 3, 97-100.
- Poulík, J. 1956: Nové slovanské výzkumy na Moravě. Vznik a počátky Slovanů I, 239–258.
- Rejholcová , M. 1990: Včasněslovanské pohrebisko v Čakajovciach, okres Nitra, SIA 38, 357-420.

3.seminář (4.3.)

Diskusní téma: Patří skupina památek zlechovského a přešovského typu z pozdní doby římské již slovanskému etniku či nikoliv?

Zastánci slavnosti diskutované skupiny památek (Šimík, Jakub):

- Budinský-Krička, V. 1963: Sídliště z doby římské a zo začiatku sťahovania národov v Prešove, SIA 11, 5-58.
- Čaplovič, D. 1998: Včasnostredoveké osídlení Slovenska. Bratislava. (seminář str. 62-67)
- Eisner, J. 1966: Rukověť slovanské archeologie. Počátky Slovanů a jejich kultury. Praha. (seminář str. 104)
- Hrubý, V. 1967: Sídliště z pozdní doby římské ve Zlechově, AR XIX , 643-658.
- Chropovský, B. 1985: Včasnoslovanský a predveľkomoravský vývoj na území Československa. In: Poulík, J. - Chropovský, B. a kol.: Velká Morava a počátky československé státnosti. Praha – Bratislava, především 83-84.
- Mačala, P. 1995: Etogenéza Slovanov v archeológii. Košice.
- Zeman T. 2008: Z L E C H O V. Sídliště ze závěru doby římské a počáteční fáze stěhování národů a jeho postavení v rámci pozdního svěbského osídlení Moravy (disertační práce), zvláště kap. 10. Časné slovanské sídliště s keramikou pražského typu (rukopis doktorské dizertace – dostupné v knihovně ÚAM i u Jiřího Macháčka) (*germánské a slovanské objekty se respektují, germánská chata 23/66 s velkými fragmenty časné slovanské keramiky*)
- Vachůtová, D. 2007: Sídliště z pozdní doby římské v Kostelci na Hané – Kozí Bradě, In: E. Droberjar – O. Chvojka (edd.): Archeologie barbarů 2006. Příspěvky z II. protohistorické konference, České Budějovice 21. – 24. 11. 2006, Archeologické výzkumy v jižních Čechách, Supplementum 3, svazek II, České Budějovice, 395-432. (*germánské a slovanské chaty se na sídlišti respektují*)

Odpůrci slavnosti diskutované skupiny památek (Mudrik, Michal):

- Fusek, G. 1994: Slovensko vo včasnoslovanskom období. Nitra. (seminář str. 116-118)
- Pieta, K. 1987: Die Völkerwanderungszeit in der Slowakei. In: Germanen, Hunnen und Awaren, Schätze der Völkerwanderungszeit. Nürnberg, 383-417. (seminář str. 386-388)
- Pieta, K. 1991: The North Carpathians at the beginning of the Migration Period, Antiquity Vol. 65. No. 247, 376-387.
- Tejral, J. 1989: K otázce pozdně římských sídlišť "zlechovského typu" ,ČMM. Vědy společenské. LXXIV 1/2, 77-88.
- Fusek, G. - Zábajník, J. 2003: Príspevok do diskusie o počiatkoch slovanského osídlenia Slovenska, SIA LI-2, 319-340.

4.seminář (11.3.)

Diskusní téma: Přišli Slované do střední Evropy v polovině 6. stol. nebo zde vždy byli? Kdo jsou časní Slované. A jsou to vůbec Slované?

Autochtonisti, odpůrci migračního konceptu (Doláková, Lenka):

- Leciejewicz, L., 1989: Słowianie zachodni. Z dziejów tworzenia się średniowiecznej Europy. Wrocław-Warszawa ad. (seminář str. 36-44)
- Leciejewicz, L. 1998: O modelu kultury wczesnosłowiańskiej. In: Kraje słowiańskie w wiekach średnich. Profanum i sacrum. Poznań, 31-37.
- Makiewicz, T. 2005: W sprawie aktualnego stanu badań nad problemem kontynuacji kulturowej pomiędzy starożytnością a wczesnym średniowieczem w Polsce. Punkt widzenia auctochtonisty, *Slavia antiqua* XLVI, 9-38.
- Piontek J. 2006: Origin of the Slavs as a pretext for discussion, *Archaeologia Polona* vol. 44, 317-331
- Florin Curta 2008: Utváření Slovanů (se zvláštním zřetelem k Čechám a Moravě), *AR* 60, 643–694.

Allochtonisti a zastánci slovanské migrace (Sychra, Martin):

- Godłowski, K. 1985: Die Slawen im 5. und 6. Jahrhundert und die Frage ihrer Expansion gegen Westen. In: Friesinger, H.-Daim, F. (Hrsg.): *Die Bayern und ihre Nachbarn II*, Wien, 137-146.
- Godłowski, K. 1985: Wschodnia koncepcja pierwotnych siedzib Słowian, *Z otchłani wieków* 51, 143-154.
- Godłowski, K. 2000: W sprawie lokalizacji siedzib Słowian przed ich wielką wędrówką w V-VII w. (Odpowiedź profesorowi Konradowi Jażdżewskiemu). In: K. Godłowski: *Perwotne siedziby Słowian*. Kraków, 270-290. (I 11.454)
- Parczewski, M. 1993: *Die Anfänge der frühslawischen Kultur in Polen*. Wien. (seminář str. 122-131)
- Profantová, N. 2003: Kulturní diskontinuita a možnosti její interpretace jako etnické změny (problém tzv. slovanské expanze), *Archaeologia historica* 28, 19- 31
- Felix Biermann 2009: Kommentar zum Aufsatz von Florin Curta: Utváření Slovanů (se zvláštním zřetelem k Čechám a Moravě) – The Making of the Slavs (with a special emphasis on Bohemia and Moravia), *Archeologické rozhledy*, *AR* 61, 337-349.
- Andrej Pleterski 2013: Slované a Vlaši u bran Itálie v souvislosti s etnogenezí Slovanů, *Archeologické rozhledy* LXV, 618–641 (http://iza.zrc-sazu.si/pdf/Pleterski/Pleterski_Arch_rozhledy_65_2013.pdf)

5. seminář (18.3.)

Diskusní téma: Jsou kostrové hroby s nálezy avarské provenience na jižním Slovensku a na Moravě slovanské či nikoli? Otázka slavniny tzv. podunajského typu keramiky.

Zastánci slavniny kostrových pohřebišť (Púčať, Andrej):

- Eisner, J. 1952: Devínska Nová Ves. Slovanské pohřebišťe. Bratislava. (seminář str. 343-348)
- Čilinská, Z. 1992: Slovania a avarský kaganát. Výpoved' staroslovanského pohrebiska v Želovciach. Bratislava. (seminář str. 13-22)
- Čilinská, Z. 1966: Slawisch - awarisches Gräberfeld in Nové Zámky. Bratislava. (seminář str. 206-211)
- Klanica, Z. 1972: Předvelkomoravské pohřebišťe v Dolních Dunajovicích. Příspěvek k otázce vzájemných vztahů Slovanů a Avarů v Podunají. Studie AÚ ČSAV I/1. Praha. (stanovisko formuluje na str. 55)
- Kraskovská, L. 1972: Slovansko - avarské pohrebisko pri Záhorskej Bystrici. Bratislava.
- Zábojník, J. 1999: Das awarische Kaganat und die Slawen an seiner nördlichen Peripherie (Probleme der archäologischen Abgrenzung), SIA XLVII-1, 153-173. (kompromisní stanovisko)
- souhrn problematiky: Odler, M. 2012: Avarské sídliska v strednej Európe: problémová bilancia, Studia Mediaevalia Pragensia 11, 2012, pp. 17-96

PDF: https://www.academia.edu/3527980/Avarske_sidliska_v_strednej_Europe_probleмова_bilancia_-_Avar_Settlements_in_Central_Europe_the_Balance_of_the_Problem

Odpůrci slavniny kostrových pohřebišť, resp. výhradní slavniny tzv. podunajského typu keramiky (Kratochvíl, Petr + Kukla, Tomáš):

- Bálint, C. 1989: Die Archäologie der Steppe. Steppenvölker zwischen Volga und Donau vom 6. bis zum 10. Jahrhundert. Wien-Köln. (strany 179-183)
- Bóna, I. 1971: Ein Vierteljahrhundert Völkerwanderungszeitforschung in Ungarn (1945-1969), Acta Arch. Hung. 23, 265-336. (seminář str. 303-307)
- Fiedler, U. 1996: Die Slawen im Bulgarenreich und im Awarenkaganat. Versuch eines Vergleichs. In: Bialeková, D. - Zábojník, J. (Hrsg.): Ethnische und kulturelle Verhältnisse an der mittleren Donau vom 6. bis zum 11. Jahrhundert. Bratislava, 195-214. (seminář str. 208-211)
- Vida, T. 1999: Die awarenzeitliche Keramik I. (6.-7. Jh.). Berlin – Budapest. (str. 20-24, 110)
- Zábojník, J. 2009: Slovensko a avarský kaganát (str. 67-69)
- MACHÁČEK, Jiří. Studie zur Keramik der mitteldanubischen Kulturtradition. Slovenská archeológia, Nitra: Archeologický ústav SAV, 1998, XLV, 2, s. 353-418. + Macháček, Jiří 1994: Podunajský typ aneb keramika středodunajské kulturní tradice. Brno. Diplomová práce (DP 9773).
- Zábojník, J. 1999: Das awarische Kaganat und die Slawen an seiner nördlichen Peripherie (Probleme der archäologischen Abgrenzung), SIA XLVII-1, 153-173. (kompromisní stanovisko)
- souhrn problematiky: Odler, M. 2012: Avarské sídliska v strednej Európe: problémová bilancia, Studia Mediaevalia Pragensia 11, 2012, pp. 17-96. PDF: https://www.academia.edu/3527980/Avarske_sidliska_v_strednej_Europe_probleмова_bilancia_-_Avar_Settlements_in_Central_Europe_the_Balance_of_the_Problem

6. seminář (25.3.)

Diskusní téma: Lokalizace Vogastisburgu - nejnovější názory

Vogastisburg je v Poohří (Rubín) (Jedličková, Jana):

- Bubeník, J. 1988: Slovanské osídlení středního Poohří. Text. Obrazové přílohy. Praha.
- Bubeník, J. 1997: Die Besiedlung des südöstlichen Vorfeldes des Burges Rubín in der Burgwallzeit und ihre Chronologie (Ausgrabung in den Jahren 1984-1991), PA LXXXVIII.1, 56-106.
- Lutovský, M. - Profantová, N. 1995: Sámova říše. Praha. (seminář str. 71-87)
- Měřínský, Z. 2002: České země od příchodu Slovanů po Velkou Moravu I. (seminář 200-218)

Vogastisburg je v Pomohání (Banz) (Benech, Jakub):

- Losert, H. 1993: Die slawische Besiedlung Nordostbayerns aus archäologischer Sicht, Vorträge 11. Niederbayerischer Archäologentag, 207-270.
- Schwarz, K. 1975: Der frühmittelalterliche Landesausbau in Nordost-Bayern archäologisch gesehen. In: Ausgrabungen in Deutschland. Teil 2. Mainz 338-409. (seminář str. 387-389 + obr.)
- Šolle, M. 1984: Staroslovanské hradisko. Praha. (seminář str. 34-35)

K počátkům nejstarších slovanských hradišť v Čechách – tzv. ključovský horizont (Holod)

- Bubeník, J. 1998: Ein Beitrag zur Erkenntnis des Klučover Horizontes, PA LXXXIX, 230-266.
- Bubeník, J. 1999: Poznámky o nejstarších hradištích raného středověku v Čechách, AR 51, 631-648.
- Kudrnáč, J. 1970: Klučov. Staroslovanské hradiště ve středních Čechách. K počátkům nejstarších slovanských hradišť v Čechách. Praha.
- Bubeník, Josef - Pleinerová, Ivana - Profantová, Nad'a 1998: Od počátků hradišť k počátkům přemyslovského státu, PA LXXXIX, 104-145.
- Profantová, N. 1998: Doubravčice: zu den Anfängen der frühmittelalterlichen Burgwallanlage aufgrund der Ausgrabungen von J. Kudrnáč, Památky archeologické 89, 303-364.

Kriticky:

- Lutovský, M. 2009: Doba hradištní bez hradišť. In: Dresler, P.-Měřínský, S. (eds.), Archeologie doby hradištní v České a Slovenské republice. Sborník příspěvků přednesených na pracovním setkání Archeologie doby hradištní ve dnech 24.-26.4.2006, Brno, 5-9.

7.seminář (1.4.)

Diskusní téma: Existuje blatnicko-mikulčický horizont jako chronologická fáze? Je dostatečně definován?

Zastánci blatnicko-mikulčického horizontu (Mašlárová, Simona)

- Benda, K. 1963: Karolinská složka blatnického nálezu SIA 11, 199-222.
- Poulík, J. 1963: Dvě velkomoravské rotundy v Mikulčicích. Praha.
- Poulík, J. 1975: Mikulčice. Sídlo a pevnost knížat velkomoravských. Praha. (hl. str. 61 ad., 95 ad.)
- Bialeková, D. 1981: Dávne slovanské kováčstvo. Bratislava .
- Bialeková, D. 1980: Odras franských vplyvov v kultúre Slovanov. K otázke datovania blatnicko-mikulčického horizontu. In: IV. mezinárodní kongres slovanskej archeológie, Sofia 15.-22. septembra 1980 Nitra, 28-35
- Bialeková, D. 1980: Návrh chronológie praveku a včasnej doby dejinnej na Slovensku. Slovanské obdobie, SIArch XXVIII, 213-228.
- Bialeková, D. 1982: Slovanské pohrebisko v Zavadě, SIA. 30, 123-157
- Bialeková, D. 1979: Zur Datierungsfrage archäologischer Quellen aus der ersten Hälfte des 9. Jh. bei der Slawen nördlich der Donau, Rapports du III Congres In. dArch. Slave, T.1, 93-103
- Dostál, B. 1993: K sídlištní keramice blatnicko-mikulčického horizontu, SPFFBU E38, 59-90
- Profantová, N. 1991: Přínos archeologie k poznání českých dějin devátého století, Studia Mediaevalia Pragensia II , 29-60
- Profantová, N. 1997: Blatnicko-mikulčický horizont v Čechách – současný stav a problémy. In: K. Wachowski (ed.): Śląsk i Czechy a kultura wielkomorawska, Wrocław, 85–94.
- Pieta, K. – Ruttikay, A. 2006: Bojná – mocenské a christianizační centrum Nitranského kniežatstva. In: K. Pieta – A. Ruttikay – M. Ruttikay (ed.): Bojná. Hospodárske a politické centrum Nitranskeho kniežatstva. Nitra, 21 – 69.
- Šalkovský, P. 2004: K problematike železných jyzkkovitých nákončí opaska blatnicko-mikulčického horizontu. In: G. Fusek (ed.): Zborník na počesť Dariny Bielakovej. Nitra, 383-387.
- Princová-Justová, J. 1997: Tisíciletá Libice – ústředí slavníkovské domény a pravděpodobné rodiště svatého Vojtěcha. In: K. Wachowski (ed.): Śląsk i Czechy a kultura wielkomorawska, Wrocław, 103–112.
- Profantová, N. 1997: Blatnicko-mikulčický horizont v Čechách – současný stav a problémy. In: K. Wachowski (ed.): Śląsk i Czechy a kultura wielkomorawska, Wrocław, 85–94.

Zpochybnění blatnicko-mikulčického horizontu (definice a chronologie) (Jurkas, Tomáš)

- Mitchell, J. 1996: Monastic guest quarters and workshops: the example of San Vincenzo al Volturno In: H.R. Sennhauser (ed.): Wohn- und Wirtschaftsbauten frümittelalterlicher Kloster Zürich 127-155 (dostupné u J. Macháčka)

- Mitchell, J. 1994: Fashion in Metal: A Set of Sword-belt Mounts and Bridle Furniture from San Vincenzo al Volturno. In: Buckton, D. - Heslop, T.A. (eds.): Studies in Medieval Art nad Architecture London 127-156 (dostupné u J. Macháčka)
- Wachowski, K. 2001: Die Frage des frühkarolingerzeitlichen Fundhorizonts in Polen vor dem Hintergrund des westlichen und südlichen Slawengebiets. In: Galuška, L. - Kouřil, P. - Měřínský, Z. (ed.): Velká Morava mezi Východem a Západem. Brno, 421-427
- Wachowski, K. 1989: Problematyka blatnicka - próba systematyki pojec, Przegląd Archeologiczny 36, 209-220
- Michálek, J. - Lutovský, M. 2000: Hradec u Nemětic. Sídlo halštatské a raně středověké nobility v česko-bavorském kontaktním prostoru. Strakonice – Praha. (hl. str. 223-225)
- Ungerman, Š. 2005-2006: Průvlečka s prodlouženým krčkem z dolních Věstonic „Na pískách“. Původ, funkce a datování jednoho typu kování z raného středověku, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity (SPFFBU) M 10–11, 117–141.
- Ungerman, Š. 2010: Tzv. blatnicko-mikulčický horizont a jeho vliv na chronologii raného středověku. In Karolínska kultúra a Slovensko. Štúdie. Zborník Slovenského národného múzea – Archeológia, Supplementum 4. Vyd. 1. Bratislava : Slovenské národné múzeum, 2011 135-151. 2010, Bratislava (k tomu i diskuse na www: <http://praha5.ff.cuni.cz/smp/?q=node/86>)
- Jiří Macháček – Petr Dresler – Michal Rybniček (v tisku): Dendrochronologische Datierung der frühmittelalterlichen Agglomeration in Pohansko bei Břeclav und der so genannte Blatnica-Mikulčice – Horizont (dostupné u J. Macháčka)

Nagyszentmiklos – významný depot z Karpatské kotliny (Pavla Novotná)

- László, G. - Rácz, I. 1984: The Treasure of Nagyszentmiklós. Budapest.
- Göbl, Robert; Róna-Tas, András 1995: Die Inschriften des Schatzes von Nagy-Szentmiklós. Eine paläographische Dokumentation (signatura knihovny II 11.090)
-

8.seminář (8.4.)

Diskusní téma: Je historický odkaz Velké Moravy a cyrilo - metodějské tradice stále aktuální (základ sebeurčení současných národů; most mezi evropským Západem a Východem apod.) či již velkomoravská tradice „dohrála svou úlohu“?

Historický odkaz Velké Moravy nehraje v současnosti žádnou úlohu (Hrušková, Alena)

- Hadler, F. 2001: Historiografický mýtus Velké Moravy v 19. a 20. století, Časopis Matice moravské 120, 155-171. (seminář hl. str. 164-171)
- Kolečka, J. - Šťastný, V. 1965: Die cyrillomethodische und großmährische Tradition im tschechischen politischen Geschehen im 19. und 20. Jahrhundert. In: Magna Moravia. Sborník k 1100. výročí příchodu byzantské mise na Moravu. Praha. 587-610 (seminář - hl. str. 605-609)
- Preidel, H. 1968: Das Großmährische Reich im Spiegel der Bodenfunde. Gräfelfing bei München. (seminář hl. str. 116)
- Třeštík, D. 1999: Myslití dějiny. Praha- Litomyšl. (str. 158-174 Velká Morava)
- Třeštík, D. 1999: Místo Velké Moravy v dějinách. Ke stavu a potřebám bádání o Velké Moravě, Český časopis historický 97, 689-727.
- Třeštík: Velká Morava v dějinách Evropy: <http://www.mystika.cz/udalosti/velkamorava/velkamorava-02.htm>
- Albrecht, S. 2003: Geschichte der Großmährenforschung in der Tschechischen Ländern und in der Slowakei. Praha. – shrnutí problematiky

Historický odkaz Velké Moravy je stále živý (Hančáková, Michaela)

- http://www.government.gov.sk/VLADA/USTAVA/sk_vlada_ustava_preambula.shtml - Preambule Ústavy Slovenské republiky
- <http://www.hrad.cz/cgi-bin/toUTF8.en/kpr/svatek/> Zákon 245/2000 Sb. o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu ze dne 29. června 2000
- <http://www.psp.cz/docs/texts/constitution.1948.html> Preambule Ústavy 9. května z roku 1948
- <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=449&CT1=0> Návrh zákona o státních svátcích, tisk Poslanecké sněmovny č. 449/0 z 23.11. 1999 (důvodová zpráva)
- Havlík, L.E. 1993/94: Filozofie historie pojetí národního vědomí na Moravě. In: Moravský historický sborník. Ročenka Moravského národního kongresu. Brno, 73-165.
- Klanica, Z. 1993/94: Původ a počátky moravského etnosu. In: Moravský historický sborník. Ročenka Moravského národního kongresu. Brno, 43-71.
- Kučera, M. 1985: Velká Morava a slovenské dejiny. In: Velká Morava a počátky československé státnosti. Praha-Bratislava, 245-271.
- Podborský, V. 1998: Cesta západních Slovanů k evropanství. In: Českoslovenství, středoevropanství, evropanství. Úvahy, svědectví a fakta k 80. výročí vzniku Československa 1918-1998. Vyd. 1. Brno : Nakladatelství KONVOJ s.r.o., 54-62.
- Třeštík, D. 1985: Bořivoj a Svatopluk - vznik českého státu a Velká Morava. In: Velká Morava a počátky československé státnosti. Praha-Bratislava, 273-301 (seminář - hl. 273 a 293)

- Vaněček, V. 1963: Stát Moravanů, Velkomoravská říše. In: Velká Morava. Tisíciletá tradice státu a kultury. Praha, 13-38.
- Avenarius, A. 1992: Byzantská kultura v slovanském prostředí v VI. - XII. století. Bratislava. (hl. od s.140, a hl.od 197 vliv na jihoslovanskou a východoslovanskou kulturu)
- Albrecht, S. 2003: Geschichte der Großmährenforschung in der Tschechischen Ländern und in der Slowakei. Praha. – shrnutí problematiky

9. seminář (15.4.)

Diskusní téma: Kde byl hrob arcibiskupa Metoděje? Nejnovější názory a otázka smysluplnosti takového hledání.

- Bartoňková, D. - Haderka, K. - Havlík, L. - Hrbek, I. - Ludvíkovský, J. - Masařík, Z. - Vašica, J. Cs., - Večerka, R. 1966-1977: Magnae Moraviae fontes historici. Prameny k dějinám Moravy. I-V. Spisy University J.E. Purkyně

Hrob sv. Metoděje byl Uherském Hradišti – Sadech (**Bergerová, Kateřina**)

- Veselý, J.M. nedat.: Hrob a sídlo arcibiskupa Metoděje. Praha.
- Hrubý, V. 1970: Hrob svatého Metoděje v Uherském Hradišti - Sadech?, Sl.A. XVIII-1, 87-96.
- Galuška, L. 1996: Uherské Hradiště - Sady. Křesťanské centrum říše velkomoravské. Brno.
- Staňa, Č. 1996: Hledáme hrob sv. Metoděje, Sborník Velehradský, 5-23.

Hrob sv. Metoděje nebyl v Uherském Hradišti – Sadech, ale jinde (v Mikulčicích?) (**Winterová, Adria**)

- Klanica, Z. 1994: Tajemství hrobu moravského arcibiskupa Metoděje. Praha
- Třeštík, D. 1999: Myslet dějiny. Praha- Litomyšl.(str. 153-157- Vynalezení tradice aneb Velehrad)
- Aleš, P. 1995 Kde byl pohřben svatý Metoděj, Hlas pravoslavní, 79-85, 105-110.
http://www.pravoslav.gts.cz/c_m/hrob_met.htm (HD JM)
- Špičák, Z. 2000: Úvaha k problematice jižní zdi apsidy kostela v Uherském Hradišti – Sadech, SPFFBU M5, 133-162.
- Klanica, Z. 1993: Hlavní hrobka v moravské bazilice, Mediaevalia historica bohemica 3, 97-108.
- Klanica, Z. 1995: Hrob arcibiskupa Metoděje příčinou sporu, Univerzitní noviny II/1, 24-25.
- Měřínský, Z. 2003: Hledání Metodějova hrobu. In: Klápště, J. - Plešková, E. - Žemlička, J. (eds.): Dějiny ve věku nejistot. Sborník k příležitosti 70. narozenin Dušana Třeštíka, 151-176.

Kritické ohlasy

- Lutovský, M. 1995: Zborcené harfy tón ..., AR XLVII, 152.
- Unger, J. 1998: Otazník nad otazníky. Na okraj prací zabývajících se lokalizací hrobu sv. Metoděje, VVM L, 85-88.
- Unger, J. 1994: Hrob sv. Metoděje jako politikum, Univerzitní noviny 1/11, 20-22.

10. SEMINÁŘ (22.4.)

Diskusní téma: Vysoká či nízká chronologie velkomoravské materiální kultury, zvláště horizontu tzv. veligradského/byzantsko-orientálního šperku?

Tradiční chronologie (Vrábelová, Barbora):

- Měřinský, Z. 1985: Velkomoravské kostrové pohřebiště ve Velkých Bílovicích. Praha. (hl. 32-36)
- Hrubý, V. 1955: Staré Město. Velkomoravské pohřebiště Na Valách. Praha.
- Dostál, B. 1966: Slovanská pohřebiště ze střední doby hradištní na Moravě. Praha.
- Měřinský, Z. 1988: Kosočtverečné olověné křížky a jejich chronologické postavení v rámci hmotné kultury střední doby hradištní. In: Rodná země - Sborník k 100. výročí Musejní a vlastivědné společnosti v Brně a k 60. narozeninám PhDr. Vladimíra Nekudy, CSc., 122-145. (hl. 131-132)

Revize (Hercegová, Iva):

- Dostál, B., 1991: Zur Datierungsfrage des Grossmährischen Schmucks Sonderdruck Zalai Múzeum 3 81-87.
- Smetánka, Z. 1994: K problému karolinského vlivu na velkomoravský šperk, Praehistorica..
- Štefanovičová, T. 1995: Zur materiellen Kultur der donauländischen Slaven in der Beziehung zum Südosteuropa In: Mitteldonauegebiet und Südosteuropa in frühen Mittelalter, Studia archaeologica et mediaevalia 1 Bratislava 87-103.
- Klanica, Z. 1993: Křížky z 8.-9. století v Mikulčicích, Pravěk NR 3, 211-225.
- Štefanovičová, T. 2004: K vývoju šperku adriatickej a stredodunajskej oblasti v prvej polovici 9. storočia. In: G. Fusek (ed.): Zborník na počesť Dariny Bialekovej. Nitra, 389-395.
- Turek, R. 1960: Příběhy českých dějin IX. věku ve světle nálezů Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et Historica 3, 285-298 .
- Pavlovičová, E. 1996: K vypovedacej schopnosti gombíka u naddunajských Slovanov v 9. storočí, SIA XLIV-2, 95-154.
- Galuška, L. 1996: Uherské Hradiště - Sady. Křesťanské centrum říše velkomoravské. (od str. 90 ad.)

Radikálové:

- Ungerman, Š. 2005: Ženský šperk staršího velkomoravského horizontu, AR 57, 707-749.
- Chorvátová, H. 2004: K relativnej chronológii pohrebiska Staré Město v polohe Na valách. Acta Historica Neosoliensia 7, 199-236. (dostupné u Š. Ungermana)

11. seminář (6.5.)

Diskusní téma: Kde se nacházela „ona nevýslovná pevnost Rostislavova“, „staré město Rostislavovo“ a pozdější „residence Svatoplukova“? Jedná se z hlediska archeologického, resp. historického bádání o relevantní otázku?

- Bartoňková, D. - Haderka, K. - Havlík, L. - Hrbek, I. - Ludvíkovský, J. - Masařík, Z. - Vašica, J. Cs., - Večerka, R. 1966-1977: Magnae Moraviae fontes historici. Prameny k dějinám Moravy. I-V. Spisy University J.E. Purkyně

Mikulčice (Vidlák, Jakub):

- Poulík, J. 1975: Mikulčice. Sídlo a pevnost knížat velkomoravských. Praha.
- Třeštík, D. 1973: Trh Moravanů" - ústřední trh Staré Moravy", ČSČH 21, 869-894.
- Poulík, J. 1963: Dvě velkomoravské rotundy v Mikulčicích. Praha.
- Poulík, J. 1960: Staří Moravané budují svůj stát. Gottwaldov.
- Havlík, L.E. 1990: Velehrad. In: Staroměstská výročí. Brno. 81-97.
- Třeštík, D. 2001: Vznik Velké Moravy. Moravané, Čechové a střední Evropa v letech 791-871. Praha.
- Poulík, J. 1967: Vilém Hrubý: Staré Město - Velehrad velkomoravský, Monumenta archaeologica XIV, Praha 1965 PA LVIII, 624-626 (recenze)

Staré Město (Šumberová, Veronik)

- Hrubý, V. 1965: Staré Město. Velkomoravský Velehrad. Praha.
- Šolle, M. 1984: Staroslovanské hradisko. Praha. (hl. str. 58-62)
- Galuška, L. 1993: Staré Město, the Great Moravian Centre of the 2nd Half of the 9th. In: Century Actes du XIIe Congrès ISPP, 4 Bratislava 96-102 .
- Snášil, R. 2001: Grad Morava. In: Velká Morava mezi Východem a Západem. Brno, 355-364.
- Galuška, L. 1998: Die großmährische Siedlungsagglomeration Staré Město - Uherské Hradiště und ihre Befestigung. In: Frühmittelalterlicher Burgenbau in Mittel- und Osteuropa. Bonn, 341-348.
- Galuška, L. 1996: Uherské Hradiště - Sady. Křesťanské centrum říše velkomoravské. Brno.

Sexuální život starých Slovanů (Gurský, Lukáš)

- Giuseppe Maiello: Sexuální život starých Slovanů (http://www.scribd.com/giuseppe_maiello/d/64624473-Sexualni-%C5%BEivot-star%C3%BDch-Slovan%C5%AF nebo dostupné u J. Macháčka)
- Niederle, Lubor, 1911. Život starých Slovanů, Oddíl Kulturní I, Praha.
- Niederle, Lubor, 1917. Život starých Slovanů, II, I, Praha.
- Andělová, Šárka. 2008. Kapitoly ze života velkomoravských žen v kontextu písemných a archeologických pramenů. Rkp. magisterské práce ÚAM FF MU. (str. 48-50, 103-111)

12. seminář (13.5.)